

L'Escrita

Perejaume

Una iniciativa de
l'Associació d'Amics de la Biblioteca Haas
i del Centre d'Estudis en Estètica,
Religió i Cultura Contemporània de
la Universitat Pompeu Fabra

IX Lliçó Haas

Text original: © Perejaume, 2022

Disseny: bpdisseny / Anna Jordà

Amb el suport del programa de Cultura
de la UPF i de la Biblioteca/CRAI del
Campus de la Ciutadella-UPF

IUC
Institut
de Cultura

Associació d'Amics
de la Biblioteca Haas

L'Escrita

Perejaume

De com dipositar un text a la Biblioteca de la Torre de l'Aigua de la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona.

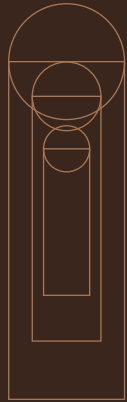
No hi haurà mai una biblioteca de les aigües. No. Per més que establíssim un sil·labari de dolls, per més que atribuíssim una expressivitat gràfica i sonora a cada escolament, per més que inventariéssim l'estol de recs, de conduccions, de lleres, no hi ha una biblioteca de les aigües possible.

La de l'aigua és una escriptura de molt abans de l'escriptura, una escriptura que es deforma i pren forma en escolar-se. No hi ha manera de fixar els seus adverbis, els seus adjectius, ni tampoc d'aconseguir que els seus verbs i els seus subjectes s'aturin sense esborrar-se i fondre's.

Malgrat que l'escriptura ens recordi el parentiu original que té amb l'aigua, la desintegració dels discursos de l'aigua és constant. En la seva morfologia, en les seves trajectòries, l'aigua efectua una destrucció sistemàtica de documents que impedeix qualsevol fixació i, doncs, qualsevol possibilitat d'arxiu. Així i tot, la ubicació d'una biblioteca a l'interior d'una gran torre d'aigua, tal i com es dona a la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona, constitueix un marc d'eficàcia per afigurar-nos la inundació gràfica d'un recinte.

I això és el que pretenem d'experimentar amb la lectura de L'Escrita sobre les taules de la biblioteca i entre els grans pilars que fan de base a la torre d'aigua construïda per Josep Fontserè entre 1874 i 1880.

La imaginació és un esperit tímid i il·lusori però se sent enfortida quan l'espai la potencia. Doncs bé, enmig de la força silenciosa del recinte diem de viva veu: "Dipositar un text". Després, afegim: "Paraules de L'Escrita per la Biblioteca del dipòsit de l'aigua de la Universitat Pompeu Fabra" i arrenquem a llegir.

L'Escrita

L'Escrita és un riu de fort pendent que neix als estanys de Sant Maurici i de Peguera, rega la vall d'Espot i desemboca a la Noguera Pallaresa, a tocar de la paret del pantà de la Torrassa. No hi ha record històric que aquest riu s'hagi eixugat mai, així és que, d'una manera insistent, en el seu curs central de 12.870 m, i en tota la seva brancada i branquillonada de lleres, la grafia de l'aigua i la geografia de l'aigua no han parat de conformar-s'hi. Que és com dir que, amb tot l'entusiasme del seu cos, cada dia de cada dia, l'Escrita posa per escrit tota l'aigua que du i, es dona sencer a llegir.

El fenomen d'una escriptura posada en les mateixes condicions geogràfiques que pretén descriure es manifesta en qualsevol riu o rierol que no hagin estat canalitzats. La identificació entre la forma de la llera que dibuixa el cabal i el moviment del cabal que dibuixa la llera és en els rius naturals absoluta. De manera que, com si se'ls fes dibuix el mateix dibuixar, aquests camins d'aigua conduïts per la pràctica i l'experiència del mateix camí de l'aigua constitueixen una estructura autodiscursiva fascinant. I això no només perquè l'aigua hi aconsegueix el que escriu, sinó perquè, amb un do de saliva contínua, d'alteració constant i de cantadissa incansable, qualsevol d'aquests corrents fluvials, en tant que agents geomorfològics, constitueixen una veritable escriptura en acte.

Som, simplement, davant l'aigua que bateja la terra i la terra que s'enconca i es deixa verbalitzar. L'expressivitat d'aquest comportament territorial de l'aigua a través de les més variades notacions hidrogràfiques és una realitat implantada, precisa, extensíssima. I, amb una eloqüència excepcional, l'hidrònim del riu d'Espot i el riu que allà el formula amb tota l'aigua dedicada al nom, no fan més que constatar-ho.

Així doncs, amb les formes de fer indestriables de les maneres de ser, o el que ve a ser el mateix, amb l'aconduïment d'un traç que guixa i certifica alhora, l'Escrita es manifesta tot ell fet del que fa. I s'hi manifesta amb plenitud, des de la primera tonada, des del primer esborrall, amb un traç treballósament seguit i resseguit segles i més segles, no més aturat quan fa molt de fred i es glaça.

Així les coses, el seu nom a banda –que només de dir-lo, sembla sonar lletraenconcat per traça i gràcia de l'aire que et travessa—, l'Escrita real constitueix un doll fresc i inexhaurible, de llengua puríssima en acció.

Davant de qualsevol paper, de qualsevol pantalla, fa companyia de saber que, pel Pallars, l'Escrita escriu com si res. Jo mateix, a l'hora de deixar que la lletra corri, he sentit l'emparedat d'aquest riu des de ben jove. Mai però no havia tingut l'Escrita a taula o gairebé.

L'experiència ha estat cosa d'un parell de dies. He pujat a Espot. M'he hostatjat en un apartament situat a pocs metres del riu. He acostat la taula a la finestra a tocar del vidre, de manera que podia veure tota l'amplada del riu corrent i abromerant-se sobre el pla de la taula. Era fascinant: estones i més estones de fusta amarada per l'Escrita, amb l'aigua que sona sobre la taula i el so de taula sota el riu.

L'aigua melodiosa del camí de l'aigua, l'aigua escrita per l'escriptura de l'aigua, té una dimensió sintàctica inequívoca.

Em venen a la vista algunes conques hidrogràfiques amb les grafies corresponents. La textura geològica i el text hidrogeològic se'm presenten davant amb tot l'amuntegament físic i semàntic apilats i l'aigua buidant-hi les conques mica en mica. És una imatge inqüestionable de territori com a matèria d'expressió.

No es pot separar, certament, la terra de la seva escriptura. L'emergència muntanyosa de material expressiu es plega i es ramifica arreu entre cabals d'aigua que fan convergir el relleu perquè el relleu els faci convergir.

Naturalment, més enllà de l'aigua hi ha molts d'altres agents gràfics: el vent, l'activitat humana, la vida animal, la vida mineral, la temperatura, la llum... però cap com l'aigua no és un element tan acostat a les potències de la paraula escrita. Res, en efecte, més semblant a una es-

criptura font que la illació i el divagar de l'aigua amb tot el relleu concebut com un bagant que en regula l'abundància i l'efecte reculat d'unes muntanyes que no se'n buiden mai del tot.

Torno a mirar l'Escrita travessant el pla de la taula. Cap al fons es veuen els prats d'un verd clar amb el sol d'hivern arranat i lluminós. obro una mica la finestra per sentir millor l'escriptura del riu. Amb uns sons que no acaben de ser paraules perquè ningú no els ha posat nom, l'Escrita descabdella històries, ressuscita contes..., jo què sé.

Afinant una mica l'orella se sent el glu-glu simultani de les lletres del curs fluvial més calmat i proper, i com, darrere la Central Hidroelèctrica de Sant Maurici, passada la mata d'avets i el pont, hi brolla una aigua més ràpida com més amunt.

Obro completament la finestra per obtenir una sensació més precisa de tot plegat. Reclizo els braços sobre la taula com si ho fes sobre un pla creat per aportacions alluvials. Sota l'aigua es veuen perfectament els solcs del meu bolígraf.

Molt per damunt de la taula s'alça la capçalera de la vall d'Espot amb totes les crestes en semicercle. Alço la vista cap al naixement secret dels fils d'aigua pels múltiples vessants. Dalt de tot hi ha els sallents més alts, que, secs, ragen altura. I, just a sota, les petites surgències plantades ben bé a l'aiguallum, que és aquell aiguaneix exacte on les valls també neixen. Després, apareix tota la vall precisant-se, vessant-se i corbant-se entre les muntanyes dretes i l'aigua ajaguda.

Per part de l'escriptura no sé si hi ha una manera més miraculosa d'escriure que la de fer-se aigua d'un riu que es digui Escrita. Segurament que els rius no s'ho imaginin pas, que els posem nom. O potser sí. En tot cas, amb aquest femení trisíl·lab, el nom del riu d'Espot no només atorga a l'aigua una atribució d'escrivania sinó que, amb la personificació que en fa l'article, l'aigua que hi raja n'assoleix la condició. No se si hi ha un riu de gènere més fluid. L'apòstrof indeterminat de saber si es tracte d'un nom de riu femení o masculí.

Poso atenció de nou en la taula parada i el riu que hi corre. S'ha fet fosc. El riu de conca viva i el riu de conca escrita ragen junts i entaulats una bona estona davant meu.

Discórrer de l'aigua entre la puntuació d'unes grans pedres. Velocitat d'aparició, de transformació, de successió amb tota la vall vessant-se en una aigua. Doll cristal·logràfic, trencadissa constant d'aigua que cau a l'aigua, d'aigua que fa créixer l'aigua. Perquè, per mica de pendent que trobi, l'aigua cedeix a la necessitat i es deixa anar. I el mateix deixar-se anar fa que l'aigua ja no es pugui estar d'escriure. Que deu ser per això que, com si cerqués d'anar més avall que l'avall, l'aigua baixa tan bé, perquè s'ha buidat de tota altra intenció i només baixa.

Mentre l'aigua bromereja i canta de baixar, apago el llum de la taula. Diafanitat de la paraula. A fora, la nit és freda i translúcida. El riu ressona per tot l'apartament, hi escriu seguit, amb una escriptura incisiva i àgil alhora. Sentir l'aigua brollar sense interrompre's un sol cop, amb la locució i l'acció absolutament confoses, és un goig.

Escolto escriure. No hi ha res que no formi part del territori acústic del riu. La taula amb la finestra és a la mateixa cambra on dormo. Escriure i reposar. Que estrany!

Primera ullada del dia. M'assec a la taula sense encendre el llum. Només obro una mica la finestra per sentir la fressa i el fred amb més força. A continuació, aprofito que la seva escriptura flueix tan indiferent com sempre per procurar que l'Escrita es torni a entaular una estona davant meu. L'Escrita ho fa. L'aigua es va posant en fila i, mica en mica, el pla de taula sosté tot el tram de riu que veig per la finestra.

Hi ha una graonada de saltants amb pedres de totes les mides i l'aigua que s'hi llença amb tota mena de grinyols i xiulets que són una barreja indestriable del so més superficial de saltar amb el so més fondo de brunyir la pedra. Tot el curs que el camí és objecte d'ajustos, de ritmes trencats, de relacions contínues. En un riu de muntanya com aquest, la sensació que l'aigua va a coll de les pedres, portada com una imatge seguida que les pedres es passessin, és molt viva. Tanmateix, l'amplada del riu no agafa sempre tota l'aigua i l'impulsa cap una direcció segura. Ara aquí ara allà, la mateixa llera aterassa replans i arenys i obre grans clots on l'aigua gira i s'entreté.

Pel que fa a la recitació ininterrompuda de l'aigua, tot al llarg de la taula que s'arreglaren gorgues, més fondes i amansides, amb golets més sorollosos. Mentre passa d'un bassiol al següent, la fluència cons-

tantment represa fa com si mastegués uns moments el so d'aigua i el tornés a escopir. I això de manera que, amb una gran destresa de ritmes i enmig d'un entreteixit xivarri de veus, tota la xiscladissa de salts queda escumosamente inscrita en la remor més greu que els engorga.

La taula fa créixer el riu. En un riu així, no hi ha gotes debutants: totes discorren afanyades, hàbils i ensenyades. Més gorgues i gorguells entre pedres amables, ben cossades de per tot i tan cantadisses que sembla que el mateix curs del riu frisi de passar-hi.

Tota l'estona que l'Escrita salta amb un ai al cor sobre la superfície d'infiltració, de dissolució, d'absorció de la mateixa taula. Dolls més atrevits, dolls més cautelosos entre estructures narratives d'aigua que corre i d'aigua que dorm. Sota la qualitat mimètica dels reflexos, sota les sinuositats de pinzell, d'aigua pinzell, contemplo la mica de sorra al·luvial i els còdols freds, foscos, profunds i absolutament nítids.

Ve a continuació una mica de sot i l'aigua que hi cau com si el sot es mengés allò que se'l menja. El bolígraf fa un brogit suau i refrescant. En un extrem de la taula distingeixo una basseteta que vessa a borbolls. Ho fa insistentment. "Líquid sònic", sembla que digui, o potser "Llera sígnica", no queda clar. En qualsevol cas ho repeteix i repeteix. No massa lluny, un salt més entenedor sentència: "Per estar ben a prop del nom t'has de mullar". En un paràgraf de més avall, entre un raig escumejant i el gorg que s'hi embadoca, se sent l'aigua calligràfica que salta i el gorg que li demana: "Ja t'has vist?".

Nous corrents d'aigua guixats a bolígraf aquí i allà. Mentre passa per la taula, el text tendeix a inundar. La lletra en estat líquid li ho permet. I permet, també, l'escolament successiu d'aquesta escriptura remullosa de paraules que es calmen en alguns punts i s'acceleren quan la llera s'estreny.

A quaranta passos de la taula hi ha l'Escrita original. Ara poso la mà a l'aigua de l'Escrita. Ho faig per sentir com el pas real de l'aigua contrasta amb el passar per veritat de l'escriptura. La mà se'm refreda, aguanto uns segons i la trec.

No fa mica d'aire. Hi ha un cel ennuvolat, uniforme i esblanqueït que cau sobre les serres encrestades i els sallents esmolats. Comença de nevar. En contrast amb el brogiment de l'Escrita, el cel va desfent-se, molt

silenciosament. Viure una escriptura. La neu comença d'empaperar el terra. M'enfilo un parell d'hores fins l'estany de Sant Maurici pel corriol que puja per la solana. L'Escrita raja de costum pel tàlveg de la vall, com si hi escrivís l'haver d'escriure, i tot ell no fos sinó la forma exacta amb què la seva escriptura té lloc.

Amb aquesta identificació entre riu i text m'agradaria d'anar més enllà d'una ficció retòrica. Mentre m'enfilo solana amunt, escolto l'Escrita, ara com una aigua dita pel nom, ara com una aigua que recorre el nom. No en va la vida d'Escrita que l'aigua hi pugui fer queda prou suggerida per la personificació que l'article li atorga. De fet, amb el masculí del solc i el femení de l'aigua, la qualitat andrògina de l'article atribueix, al riu, una peculiar individualitat.

Segons com, tant o més que no pas escriure'l, l'aigua porta llera avall aquesta presència del nom, trasllada processionalment el nom com una imatge, de manera que el nom de tant en tant s'hi arriba a afigurar majestuós.

Per uns moments es presenten, damunt l'aigua que les aviva, les tres síl·labes del nom. Les síl·labes fluctuen ajagudes fins que aprofitant un fort pendent es posen dretes sobre el riu, miren a totes bandes i assenteixen: "Valls i munts i més avalls i més amunts, tot és paraula". Dit això, es dilueixen completament.

Impossible deixar d'escriure. Tot s'esbarria inevitablement. Un riu sempre és d'ara. Potser és per aquesta raó que el repertori d'esgarips i de cants s'hi succeeixen sense cap mena de fatiga. Així que una veu hi deixa un lloc buit una altra s'apressa a omplir-lo. Tota l'estona de brogit. Ni un moment de pausa. Fressa i més fressa. Dia rere dia. De vegades l'aigua sembla que vulgui parar, agafant-se a les pedres o als rostolls o al que sigui, però res. No hi ha manera d'aturar-se.

¿Una mica d'aigua retinguda? No ben bé, només alentida en alguna fondària de gorg. Alentida i prou. A recer per uns moments. Després, salts, pendents i l'aigua més i més de pressa, com boja, i el soroll tan llarg com la llera.

De tant en tant, en el borbolleig d'un pendent i com agafada a un fil de consciència, sento un bri d'aigua que es resisteix a barrejar-se i va dient: "Soc jo, soc jo, soc jo" unes quantes vegades fins que s'esbarria i es perd.

L'aigua sempre és nova. El camí va guanyant desnivell. Hi ha moments que passa força més amunt que no el riu, a prou distància perquè el brogit de l'aigua es filtri per tot el que es veu com un rumor secret de salives. Després, mica en mica, torna a situar-se a tocar de la llera.

Intento recrear, amb alguna mena de síl·labeig, el soroll constant que fa el riu, "glou", "frulau", "xirsxasruix", però és en va. En realitat, més que no un ordre de síl·labes, la corda de so del curs d'aigua conté, juntes, totes les onomatopeies fluvials possibles. A més, l'aiguabarreig de síl·labes varia constantment. De vegades l'aigua s'engola com si recobrés un parlar més arcaic. D'altres vegades fa unes veus impostades amb uns registres més greus o més aguts segons el tram que travessa.

Provo de tornar a síl·labejar la veu del riu: no hi ha manera. Potser la conca sonora, amb els dolls que s'hi abrinen i els dolls que s'hi marceixen, no fa més que repetir "escrita" una vegada i una altra: "es-cri-ta, es-cri-ta, es-cri-ta". Però, a cada punt, tant els ressonadors com les síl·labes emeses s'esforcen a estrafer el nom, a modular-lo.

Paro l'orella per si sento rajar el nom. En apropar-me a l'aigua sorpren els petits pagesos que hi giren el doll, i la multitud de regants, de tracistes, de tipògrafs tant o més remenuts. També hi ha lletristes, escrivans. Un d'ells bada boca per advertir-me: "Omple totes aquestes paraules amb aigua de riu", i afegeix: "Fes-ho. Potser el riu els podria donar la mena d'existència real que hi busques".

A continuació compareixen l'arrissadolls, el comptagotes, el metaforaire. I, una mica més enllà, entre aigües amb aparença de pedres precioses, el mestre joier de gorgues i gorgs.

Tiro endavant. El mestre joier em segueix uns metres fins una gran muntura d'esqueis amb el gorg encastat com una aigua marina. Un cop allà es planta i, tot assenyalant el gorg, proclama: "En les joies de riu l'aigua es comporta com una pedra transparent de tan gastada i polida. Tota pedra és una pedra preciosa, l'aigua també".

Segueixo avançant. Més flocs de paper. El camí és molt marcat. Formes hidrogràfiques dels arbres amb l'aigua dreta que s'hi aforesta. Arbres com brins de llera. Travesso una avetosa que cobreix diversos ressals amb una escriptura lenta, líquida i ombrosa. Analogies, comparacions.

Recs mes ensabats, recs més marcits. Afinitats diverses. Tots els arbres amb papers a les mans. Damunt l'avetosa cauen, pelats, els vessants d'alguns grans pics. La nevada els comença de cobrir. En molts indrets hi ha una barreja de núvol, de neu i de roca.

En guanyar un últim replà veig l'estany. Hi ha un bon pam de neu pertot, encara sense petjades de ningú. Del costat de la presa l'estany té tot un tros de superfície glaçada.

La paret de la presa de Sant Maurici fou construïda l'any 1950 per augmentar la capacitat de l'estany. L'embassament-estany es convertí aleshores en una presa de gravetat que vessa per l'Escrita, però que, mig d'amagat, també ho fa per un canal de pendent molt més suau. Aquest canal porta l'aigua fins la canonada que baixa de cop a la Central Hidroelèctrica que es veu des de l'apartament. L'Escrita no és doncs un riu del tot lletralliure. A la seva conca encara hi ha dues canalitzacions més, la de la Central de Lladres que recull l'aigua de l'estany de Peguera i la d'Espot que recull l'aigua just al mig del poble. Tot plegat fa l'escriptura de l'Escrita estranyament complexa, regulada, mig humanitzada, mig no gens.

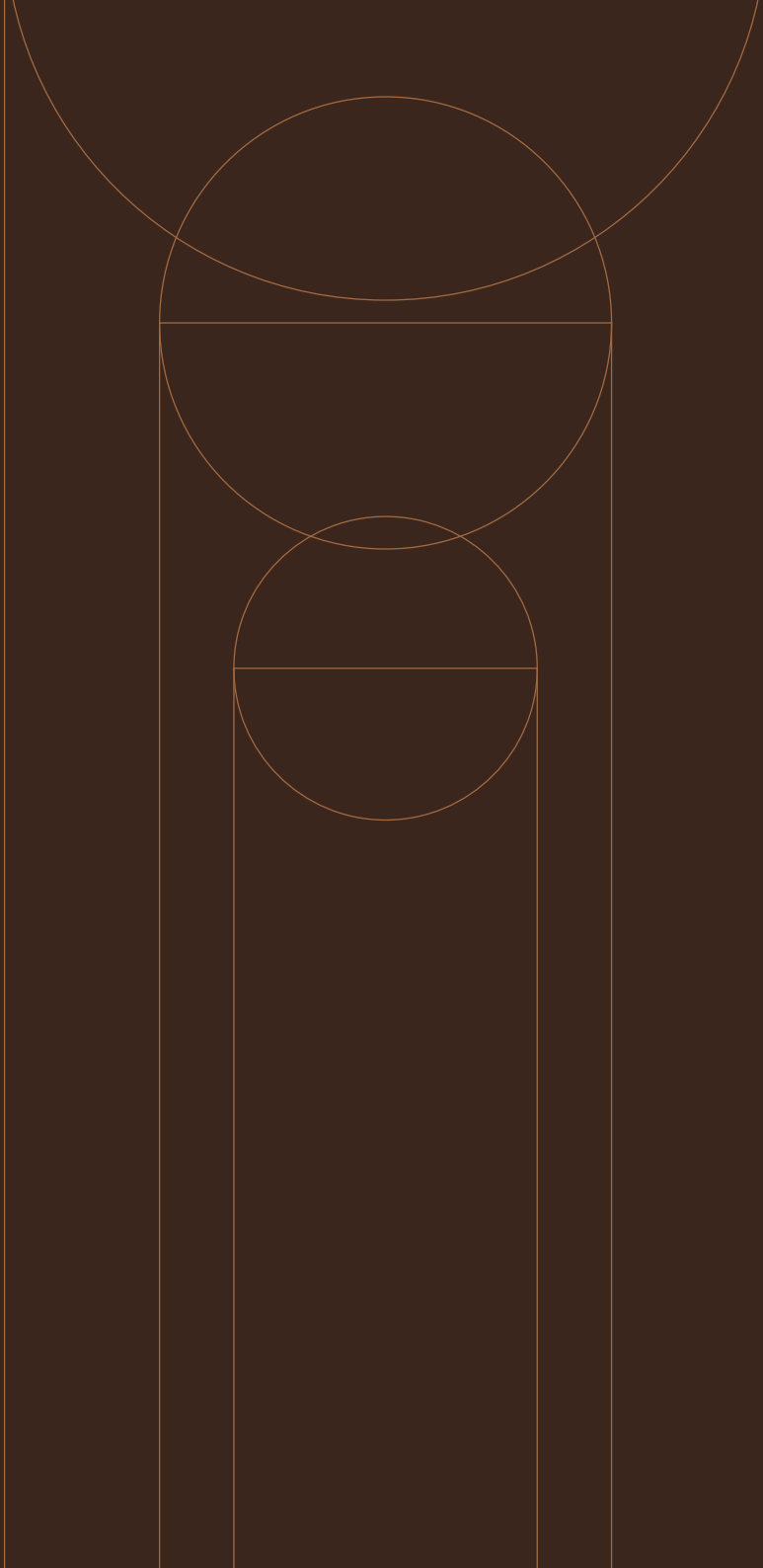
Torno cap a Espot. En entrar a l'apartament m'adono que sobre la taula hi han quedat escrites un bon plec d'anotacions.

Tonada de navegar i llegir.

Navegar i llegir a la biblioteca de les aigües, voltats de prestatgeries amb una extensa brancada de conques, sota les piles baptismals dels estanys de més altura, sota el silenci de l'aigua quieta de les piles baptismals i les primeres beceroles d'una aigua que tot just si enceta el camí dels noms.

Navegar i llegir entre lleixes amb el perímetre verbós de les costes, i les més variades morfologies d'aigües onejants, d'aigües ennuvolades, d'aigües redactades pel traçat de conduccions urbanes, industrials, agràries.

Navegar i llegir, multilletrada l'aigua, en uns llibres de llom continu. Vocabularis d'aigua que arrela i s'arbra, que s'arriera i flueix. Succions, successions que fan llera i fan lletra. Lliuar, diluir. Immersió en l'escuma i la confusió de la paraula, en el grafisme de l'aigua i l'enaiguament de la grafia que hi actuen conjuntament.
Navegar i llegir

Escrits de l'Escrita. Alguns talls

Primer que res el text edènic dels orígens, que és aquell que va de la terra esmicoladissa a la narració del fang.

L'aigua va apareixent i n'apareixerà fins al final.

Presència dels alts estanys pirinencs, amb una aigua que està un determinat període de temps esperant d'entrar en els seus dibuixos, fins que s'hi deixa anar.

Certament, la figura del desglaç i les altes muntanyes, amb la davallada anual de l'aigua com a mecanismes hidràulics d'un text i amb tots els rials i torrents amb aquest beure sense parar que els allarga la vida, depassen qualsevol experiència narrativa imaginable

Llegit com a tècnica narrativa —amb el relleu conductor de l'aigua i l'aigua que el transita— de la traçabilitat i la verbalització generals bé podríem dir-ne geollenguatge. Una geollengua amb els hidrònims escrits per les seves pròpies conques. En aquest sentit, la unitat fluent sencera amb totes les ramificacions continentals de l'aigua constitueix una escriptura a escala monumental.

Així doncs, la velocitat del traç i la resistència del medi són dues qualitats essencials tant de la hidrogeologia com del text que hi vagareja

Circulació de la paraula. Quan l'escriptura va corrent pel seu natural, forma ella sola un jaç de conduïment: un còrrec. El còrrec és fonamental

per evitar que l'escriptura ragi a l'escampada.

Quan visitem certs llocs s'hi poden rastrejar les inundacions successives de textos.

Habitualment, els cursos d'aigua desenterren més que no pas enterren, però fan totes dues coses. En el procés de solcadura, la part de pòsit que no ha estat arrossegada s'hi atura, la resta es torna rastre.

Apareix aquí la taula fluvial d'Espot, amb les ribes rosegades pel fregadís del riu, les roques que el riu hi esborra i l'aigua que n'imatja el so.

L'Escrita és un fet i els fets són paraules dites pel món.

Llarga inscripció de l'Escrita a la vall que li fa d'escriptori.

Sento el so de l'aigua desfer-se i convertir-se en un rastre, en una llera de so que, finalment, també es fon. De tant en tant es gronsa una mica, s'enfila a mig aire i es fon més a poc a poc.

L'Escrita és un expert en bioacústica. Tots els rius ho són. De vegades he pensat si no és el so que governa els rius, si no és ell que disposa lleres i cabals de manera que el moviment sigui el que a cada doll li correspon segons la seva sonoritat.

Parant bé l'orella, és ben gratificant de percebre que en un mateix riu hi hagi salts més aconseguits que no d'altres: dolls més melòdics, pedres més llisquents enmig de tota mena de sonoritats assedegades de vida i de relacions fecundes que, en les zones erògenes del so, s'articulen per frec, per carícia.

Això a banda, hi ha la potència sonora. En aquest aspecte, i com el seu nom indica, el Freser o el Brugent són rius particularment sonorosos.

Efecte molt real que totes les serres punxents de la conca de l'Escrita són l'espectrograma del seu so. Això és, que les carenes del piu Pla, o de la

serra de les Agudes, o del pic de Quartiules o del pic Buliera són especialment llegibles com espectrograma persistents del so del riu.

Respecte d'una aigua fingidora de serres com si l'escriptura del riu prengués cos, la toponímia comarcal ofereix testimoni de diversos paratges que, més o menys lluny de l'Escrita, comparteixen el seu mateix nom. Aquest és el cas del barranc d'Escrita i la solana d'Escrita, situats entre els termes de Burgo i Llavorre. També hi ha un barranc d'Escrita a Vilamur, sota la serra de Sant Miquel. I, no gaire més lluny, a Llessuï, a la Costa de Vaquero, hi ha el serrat d'Escrita.

Veus més fluvials, veus més pedroses d'un mateix nom. Proximitats, redefinicions permanents del seu contorn físic. Joan Coromines cita una situació documental del nom d'Scripta, així llatinitzat, en els aiguavessos de la Noguera Ribagorçana, entre Viu i Lavaix.

També hi ha afinitats ben eloqüents amb noms més apartats com és ara Escariu, en terme de Guardiola de Berguedà, o Escrigues, a la mateixa comarca, en terme de Merlés, o el pla d'Escuiren en terme de Queralbs, al Ripollès, o Escaric, un riuet afluent de l'Onyar en terme de Riudellots de la Selva.

Elasticitat d'un nom. Extensió topofònica d'una mateixa paraula amb graus diversos de solidesa, de solubilitat.

En un altre ordre de relacions, l'Escrita ofereix una proximitat semàntica i veïnal amb un altre hidrònim calligràfic: el riu Tinter. En efecte, el tram de carena que va del pic Pinato al pic de Quartiules parteix aigües entre la conca de l'Escrita, a la solana, i la conca del Tinter, a l'obaga.

Fa un gran efecte de pensar en tot el fil llarg de carener que destria la gota d'aigua que va a l'Escrita de la gota d'aigua que va al Tinter.

El riu Tinter recull els rierons dels plans d'Estaro i Campolado, travessa el poble de Son i desemboca a la Noguera per Esterrí d'Àneu. Uns disset quilòmetres més amunt, la Noguera ja ha rebut les aigües del barranc

de la Tinta enconcat entre la serra de la Tinta i la serra de Clavera.

Vist així, no cal dir que, amb el barranc de Tinta, el riu Tinter i l'Escrita, la Noguera Pallaresa va ben servida d'escriventor.

L'escriptura resulta indestriable de la vida. No n'hi ha cap dubte.

Tintes, mitges tintes.

Fins a l'aparició de l'escriptura, la llengua era invisible.

El silenci de qualsevol paraula escrita contrasta amb el so de l'Escrita i amb tota l'extensió inundada pel nom.

L'Escrita sona sense parar. Salta els rocs com si se'ls sabés de memòria. Arrossega una mica les paraules, però no calla.

Apareix, per enèsima vegada, el riu com un solc a la taula i les grans muntanyes com una escriptura enlairadissa.

Tan cert és que, en escriure'l, qualsevol sòlid es comporta com un líquid, com que l'escriptura dona forma a la quietud.

La hidrogràfica actua com una escriptura molla; la gràfica, com una escriptura seca. Tanmateix, qualsevol escriptura resseca, la veu la reblaneix.

¿Com aconseguir que l'escriptura tingui una respiració de riu? ¿Com aconseguir que uns mots deixin les seves lletres als altres, i el paper quedi travessat de paraules que es creguin recs?

Començo de posar punts finals, però els punts rodolen Escrita avall.

Espai fluvial de la tinta, amb recs clars i recs sorrencs.

Gloc-gloc de ratlles, xip-xap de lletres.

En l'escriptura que practica l'aigua, una paraula n'estira una altra.

Contemplo la taula sotraguejada pel pas de l'aigua, i l'aigua, damunt, cada vegada més viva.

Línies líquides. Un cap de serra que repunta.

L'Escrita fa per deixar-se llegir un tram. Hi posa: "Naturalesa de la paraula," i també: "Escriure tot el que l'escriptura pot dir".

De vegades, en l'aigua hi ha alguna cosa de no neguit, de no responsabilitat del que passi o es faci. Aleshores, de tant com l'aigua hi baixa avesada a baixar, l'Escrita sembla guiat per una inèrcia simple, indiferent, una mica terrorífica i tot.

Agrimensura infinita de l'aigua acorruada com un senyal tant de mesurament com d'extensió de mida.

Crear continuïtat. L'aigua no fa altra cosa.

De vegades no hi ha manera de no seguir.

"Semblança i successió": tots els dolls coregen aquests mots.

Amb tot això, la literatura no va mai ben bé amb el discurs, sempre es retarda o s'anticipa lleugerament.

M'agradaria d'encertar unes paraules de rec: una escriptura que arribés on fos per regar i prou. No pas doncs per escriure alguna cosa sinó per regar les que ja hi ha escrites.

Entre una aigua que lletraxarbota esverada i una altra de fonda i morta de son, encenc el llum de la taula.

Salta l'expressió "mar obert" i la paraula "etcètera". Com si de tant baixar i cargolar-se l'aigua hagués perdut una mica el cap.

Escric la paraula "passera" lleugerament arcada sobre el riu, per poder-lo creuar.

La segona nit. A taula, l'Escrita. A fora, res. És ben negre.

La ratlla i el punt i a part: la bassa i el vessador.

Una vegada.

Una altra.

I encara una altra, ben bé com si avancéssim cap a una conclusió que no sap concloure.

Amb el llum de la taula encès, l'aigua brilla.

Lletres rioleres, lletres rialloses.

Sobre la taula hi ha una aigua que ja no ho pot ser més.

Onomatopeies d'aigua de l'aigua (so d'un gran cabal d'aigua que inunda el recinte).

